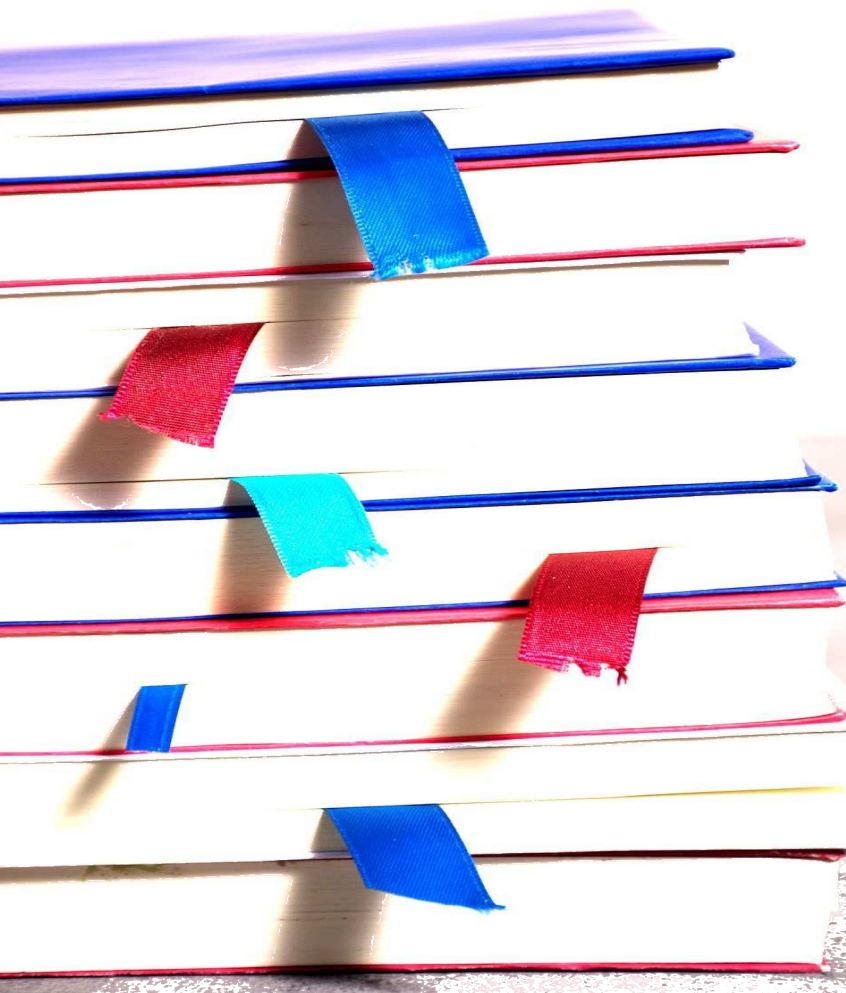

REPUBLIKA E SHQIPËRISE
GJYKATA KUSHTETUESE

Buletini periodik i Gjykatës Kushtetuese

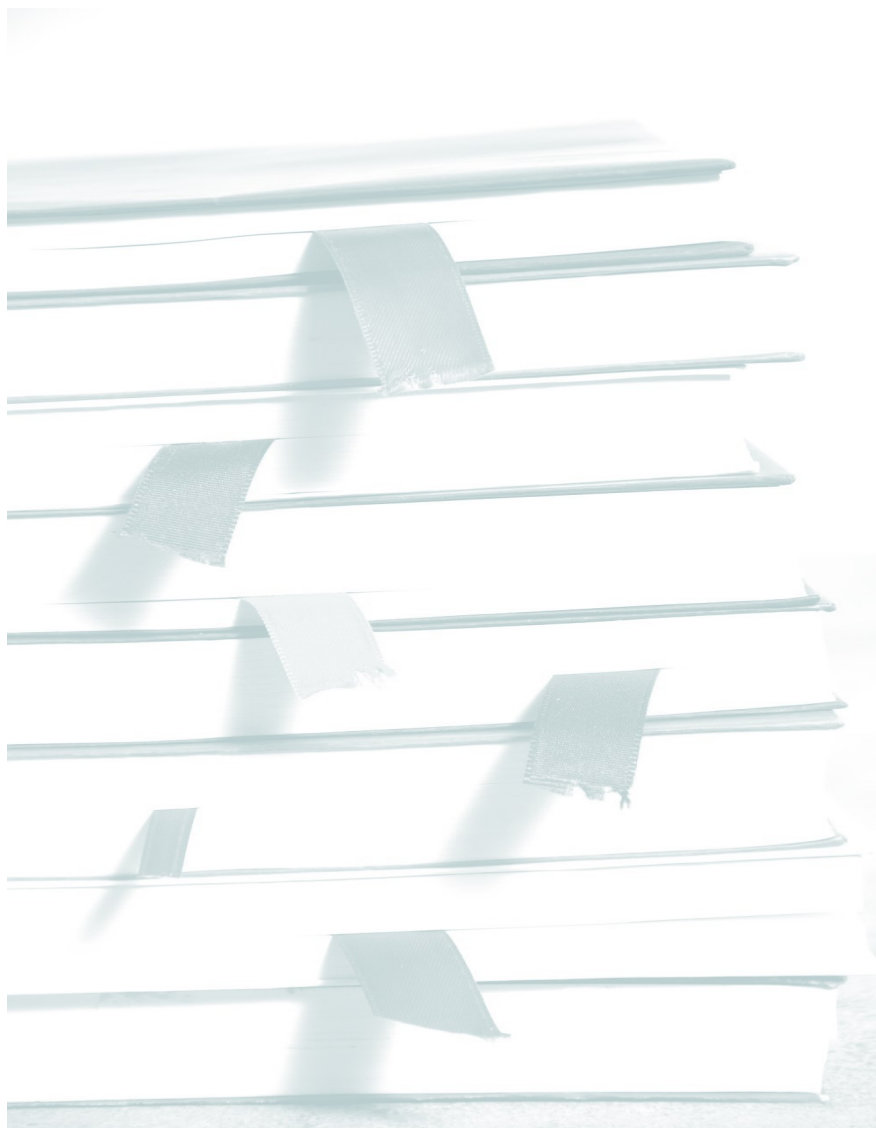
Vendimet korrik 2025

Buletini periodik i vendimmarrjes

Nr. 4 , korrik 2025

© Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë

HYRJJE

Në kuadër të komunikimit të vazhdueshëm me publikun dhe median, të garantimit të transparencës, si dhe të rritjes së aksesit në Gjykatën Kushtetuese, si një nga parimet më të rëndësishme dhe thelbësore të administrimit të drejtësisë, Gjykata publikon Buletinin Periodik të vendimmarrjes së saj. Ai ka si qëllim informimin dhe njohjen e praktikantëve të së drejtës, studiuesve të ligjit, e çdo lexuesi, me vendimmarrjen e Gjykatës Kushtetuese, dhe me qëndrimet e mbajtura prej saj. Kështu, botimi i sjell vendimet në mënyrë të përmbledhur dhe me një gjuhë lehtësisht të kuptueshme për lexuesin. Për secilën prej tyre, paraqiten faktet që lidhen me çështjen konkrete, vlerësimi i Gjykatës lidhur me pretendimet e kërkuarit, ashtu edhe vendimmarrja e mënyra e votimit.

Në këtë numër do të gjeni të gjitha vendimet përfundimtare të dhëna gjatë korrik 2025

PËRMBAJTJA

Kontroll i akteve normative	4
Ankim kushtetues individual (vendime përfundimtare)	8

Parimi i hierarkisë së normave juridike - parimi i sigurisë juridike – Parimi i barazisë përpara ligjit – E drejta e mosdiskriminimit

FJALË KYÇE

Sistem arsimor parauniversitar/kategori punonjësish/ekuivalentim diplome/ Karta e Bolonjës/elementi i shtesës së nivelit të kualifikimit/ trajtim me pagë/shtesa mbi pagë/e drejtë e fituar/

Rregullimet ligjore që kanë të bëjnë me të drejtat e shtetasve duhet të kenë qëndrueshmëri të mjaftueshme që siguron vijimësinë e tyre. Si rregull, nuk mund të mohohen interesa dhe pritshmëri të ligjshme të qytetarëve nga ndryshimet në legjislacion dhe shteti duhet të synojë të ndryshojë një situatë të rregulluar më parë vetëm nëse ndryshimi sjell pasoja pozitive.

Sindikata e Bashkuar e Arsimit Shqiptar (shfuqizim i pikës 2.ii të VKM-së nr. 425, datë 26.06.2025) - vendimi nr. 43, datë 24.07.2025

Faktet

Kërkuesja, Sindikata e Bashkuar e Arsimit Shqiptar, në datën 12.11.2024 i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese për shfuqizimin si të papajtueshme me Kushtetutën të pikës 2.ii të VKM-së nr.425, datë 26.06.2024, që parashikon se një ndër elementet përbërëse të pagës bruto mujore të punonjësve mësimorë, që shërbejnë në institucionet e arsimit të sistemit arsimor parauniversitar, është edhe shtesa e nivelit të kualifikimit, që shpërblen nivelin arsimor të kërkuar për pozicionin përkatës të punës, si dhe të lidhjes nr. 4, si pjesë përbërëse të VKM-së, ku janë të përcaktuara vlerat e shtesës së nivelit të kualifikimit për çdo grup diplome.

Vlerësimi i Gjykatës

Gjykata në drejtim të legjitimitetit *ratione materiae* për cenimin e parimit të hierarkisë së normave juridike, vlerësoi se pretendimi i kërkueses, përbën lëndë kushtetuese në kuptim të kompetencës së Gjykatës për t'i vlerësuar ato, megjithatë është natyra e argumenteve të ngritura që përcakton nëse është Gjykata në rastin konkret kompetente për vlerësimin e kushtetutshmërisë së sjelljeve/veprimeve që, sipas kërkueses, përbëjnë cenim të këtij parimi. Në këtë drejtim nuk u arrit numri i nevojshëm i votave për vendimmarrje sipas nenit 73, pika 4, të ligjit nr. 8577/2000 lidhur me natyrën e argumenteve të parashtruara, nëse ishim me natyrë kushtetuese apo kishin të bënin me përplasjen mes aktit nënligjor dhe ligjit, për rrjedhojë pretendimi u konsiderua i rrëzuar.

Kërkimet për cenimin e parimeve të sigurisë juridike dhe të barazisë përpara ligjit e të mosdiskriminimit u trajtuan së bashku nga Gjykata dhe në përfundim të diskutimeve nuk u arrit numri i kërkuar i votave për vendimmarrje.

-Sipas njërit qëndrim, për sa i përket *cenimit të parimit të sigurisë juridike*, kërkuesja nuk arriti të argumentonte që ndryshimi në llogaritjen e elementit të shtesës së nivelit të kualifikimit kishte sjellë pasoja negative në llogaritjen e pagës në tërësi, pasi në fakt, e drejta ligjore e fituar është paga në tërësinë e saj e përbërë nga pesë elementet sipas VKM-së nr. 425/2024 dhe jo elementet e veçanta të saj. Gjithashtu, nuk u provua sesi ndryshimi i këtij elementi do të sillte pasoja në të ardhmen në të drejta, si e drejta për pension, për të cilën, në fakt, merret për bazë vlera e pagës në tërësi dhe jo elementet e veçanta të saj. Po sipas këtij qëndrimi, *për cenimin e parimit të barazisë përpara ligjit dhe të mosdiskriminimit*, u vlerësua që punonjësi i arsimit parauniversitar që ka përfunduar arsimin me tetë semestra, ekuivalent me diplomën “Master i shkencave” referuar nenit 124 të ligjit nr. 80/2015, për interpretimin dhe zbatimin e ligjit mund t'i drejtohet gjykatës së juridiksionit të zakonshëm. Ndërsa për të gjitha kategoritë e punonjësve, që përfitojnë llogaritjen e pagës sipas arsimit përkatës, pas përshtatjes së sistemit të Bolonjës, parashikimi i VKM-së nr. 425/2024 nuk ka cenuar parimin e barazisë përpara ligjit dhe të mosdiskriminimit.

-Sipas qëndrimit tjetër, Këshilli i Ministrave me nxjerrjen e VKM-së nr. 425/2024, me të cilën nuk e njuh në të njëjtën mënyrë ekuivalentimin e diplomës si një të drejtë të fituar për kategoritë e listuara në pikat (ii) personelin mësimdhënës që ka filluar studimet në ish-institutet pedagogjike dhe i ka përfunduar në fakultetet përkatëse të mësuësish; (iii) personelin mësimdhënës që ka filluar dhe mbaruar studimet në fakultetet e mësuësish deri në momentin e hyrjes në fuqi të zbatimit të detyrimeve të Kartës së Bolonjës, ka cenuar pritshmëritë e ligjshme të atyre kategorive, si dhe i ka diferencuar ato pa një arsye të përligjur dhe objektive, duke cenuar në këtë mënyrë parimet e sigurisë juridike dhe të barazisë përpara ligjit e të mosdiskriminimit. Rregullat e VKM-së nr. 425/2024 nuk mund të tejkalohen nëpërmjet interpretimit të ligjit nga gjykatat e zakonshme, ndaj riparimi i këtyre të drejtave të cenuara mund të arrihet vetëm nëpërmjet shfuqizimit të VKM-së për këtë pjesë.

Vendimmarrja

Gjykata vendosi rrëzimin e kërkesës për shkak të mosformimit të shumicës prej 5 gjyqtarësh në kuptim të nenit 73, pika 4, të ligjit nr. 8577/2000

E drejta për t'u informuar për gjendjen e mjedisit dhe mbrojtjen e tij - Parimi i solidaritetit midis brezave - Identiteti dhe trashëgimia kulturore - E drejta për një mjedis të shëndetshëm dhe ekologjikisht të përshtatshëm për brezat e sotëm dhe të ardhshëm - Detyrimi për shoqërimin e projektligjit me raportin që përlligj shpenzimet financiare - Papajtueshmëria e ligjit me MSA-në dhe marrëveshjet e tjera ndërkombëtare, si dhe me të drejtën e BE-së - Funksionet e Kuvendit dhe të sistemit normativ - Parimet e shtetit të së drejtës, bazisë përpara ligjit dhe hierarkisë së normave

FJALË KYÇE

Zona të mbrojtura/ mosdegradim mjedisor/ ligj kuadër/ nismë ligjore/ konsultim publik/ përlligje e shpenzimeve financiare/ MSA/ e drejta e BE-së/ Konventa e Aarhusit/ Konventat e Parisit, Ramsarit, Bernës dhe Rios

Konventa e Aarhusit u drejtohet kryesisht autoriteteve publike ekzekutive dhe pasi projektligji të mos jetë më në duart e këtyre autoriteteve, pasi i ka kaluar për miratim organit legjislativ, ai nuk konsiderohet më në fazë “përgatitjeje” nga një autoritet publik dhe neni 8 i konventës nuk është më i zbatueshëm.

Jo më pak se një e pesta e deputetëve të Kuvendit të Republikës së Shqipërisë (shfuqizimi i ligjit që parashikon ndryshime në ligjin “Për zonat e Mbrojtura”) - vendimi nr. 45, datë 31.07.2025

Faktet

12 deputetë të Kuvendit kanë propozuar projektligjin “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 81/2017 “Për zonat e mbrojtura”. Kuvendi ka miratuar ligjin nr. 21/2024 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 81/2017 “Për zonat e mbrojtura” (ligji ndryshues), i cili është botuar në Fletoren Zyrtare nr. 50, datë 20.03.2024.

Një e pesta e deputetëve të Kuvendit i është drejtuar Gjykatës për shfuqizimin e ligjit ndryshues, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë dhe marrëveshjet ndërkombëtare.

Vlerësimi i Gjykatës

Për papajtueshmërinë e ligjit ndryshues me MSA-në në drejtim të përputhshmërisë me të drejtën e BE-së, vlerësimet e gjyqtarëve u ndanë në dy qëndrime, për pasojë, nuk u vijua me vendimmarrjen për themelin e pretendimit.

-Sipas njërit qëndrim, pretendimi konkret ka të bëjë me pajtueshmërinë me direktivat e BE-së dhe jo me detyrimet që burojnë nga MSA-ja në vetvete, e cila i përcakton direktivat si bazë dhe referencë për përafrimin e legjislacionit, por pa i bërë ato instrumente me forcë detyruese dhe pjesë të së drejtës së brendshme në kuptimin kushtetues. Edhe pse në disa raste në vendimmarrjen e saj Gjykata i është referuar së drejtës komunitare, ajo nuk ka vendosur për pajtueshmërinë e akteve normative të rendit juridik të brendshëm me një akt të BE-së.

-Sipas qëndrimit tjetër, edhe pse e drejta komunitare nuk është pjesë e rendit juridik të brendshëm, çështja në shqyrtim lidhet me karakterin detyrues të MSA-së. Pretendimi se ligji i kundërshtuar bie ndesh me nenin 108 të MSA-së nuk mund të përjashtohet nga juridiksioni kushtetues, bazuar në nenin 122 të Kushtetutës. Detyrimet që përcakton ky nen, nuk mund të vlerësohen nga pikëpamja kushtetuese pa referencat specifike në të drejtën e BE-së, pasi ndryshe do të mbetej pa substancë.

Për pajtueshmërinë e ligjit ndryshues me marrëveshjet ndërkombëtare në lidhje me identitetin kombëtar dhe trashëgiminë kulturore - Gjykata vlerësoi se ligji ndryshues, duke qenë ligj kuadër, edhe pse shton disa elemente të reja të administrimit të zonave të mbrojtura, nuk duket të sjellë pasoja konkrete të drejtpërdrejta në këtë drejtim. Duke pasur parasysh se për zbatimin e ligjit do të nxirren VKM-të specifike për shpalljen e zonave të mbrojtura, të cilat do të bëjnë përcaktimet e detajuara për secilën zonë sipas nenit 33 të ligjit bazë, vetëm atëherë do të jetë e mundur të verifikohet përputhja ose jo e tyre me detyrimet e përgjithshme që burojnë nga neni 108 i MSA-së për mosdegradim mjedisor, në varësi të specifikave të zonës së mbrojtur konkrete të shpallur në VKM-në për të cilën ka dalë akti, i cili në çdo rast mund t'i nënshtrohet kontrollit të ligjshmërisë ose kushtetutshmërisë së tij. E njëjta analizë, vlen edhe për përputhshmërinë e ligjit me konventat ndërkombëtare të Parisit, Ramsarit, Bernës dhe Rios.

Për detyrimin për shoqërimin e projektligjit me raportin që përlligj shpenzimet financiare, sipas nenit 82, pika 1, të Kushtetutës—Për këtë pretendim, vlerësimet e gjyqtarëve u ndanë në dy qëndrime, për pasojë pretendimi konsiderohet i rrëzuar.

- Sipas njërit qëndrim, synimi i kushtetutëbërësit në këtë rast është i lidhur me përlligjen e shpenzimeve financiare për zbatimin e projektligjeve që rrisin shpenzimet e buxhetit të shtetit ose pakësojnë të ardhurat dhe nuk ka të bëjë me verifikimin e masës së tyre. Neni 17 i ligjit ndryshues, parashikon për ZAPK-të, në thelb, të njëjtat funksione me ato të strukturave ekzistuese. Në këto kushte, nuk duket se ka pasur nevojë për një përlligje të mëtejshme të këtyre shpenzimeve.

(vijon në faqen 6)

KONTROLL I AKTEVE NORMATIVE

Me fjalë të tjera, çështja e zbatueshmërisë së nenit 8 të Konventës së Aarhusit, që së bashku me nenin 56 të Kushtetutës përcaktojnë detyrimin pozitiv për konsultim publik, lidhet vetëm me aktet qeveritare dhe procedurat e ndërmarra nga autoritetet publike ekzekutive dhe jo ndaj atyre legjislative.

Ndonëse identiteti kombëtar, e drejta për një mjedis të shëndetshëm dhe ekologjikisht të përshtatshëm si një detyrim për brezat e sotëm dhe të ardhshëm, si dhe shfrytëzimi racional i burimeve natyrore, janë parashikuar në Kushtetutë, në nenin 59 të saj, ato kanë të bëjnë me objektivat sociale, të cilat, shteti, brenda kompetencave kushtetuese dhe mjeteve që disponon, synon t'i plotësojë. Përmbushja e tyre nuk mund të kërkohej drejtpërdrejt në gjykatë.

-Sipas qëndrimit tjetër, neni 82, pika 1, i Kushtetutës vendos detyrimin që projektligji të shoqërohet kurdoherë kur është rasti me raportin që përlligj shpenzimet financiare për zbatimin e tij. Mungesa e një raporti të tillë nuk është një mangësi formale dhe nuk mund të riparohet sepse një veprim i tillë do të deformonte menaxhimin e financave publike, duke lejuar ndryshime në buxhetin e shtetit jo me ligj, por me akte nënligjore të pakontrolluara nga Kuvendi.

Për cenimin e së drejtës për t'u informuar për gjendjen e mjedisit dhe mbrojtjen e tij - Gjykata vlerësoi se konsultimi publik i bërë nga Kuvendi në lidhje me projektligjin, nismë e 12 deputetëve të Kuvendit, përmbush detyrimin e përcaktuar nga neni 56 i Kushtetutës. Çështja e zbatueshmërisë së nenit 8 të Konventës së Aarhus-it, që së bashku me nenin 56 të Kushtetutës përcaktojnë detyrimin pozitiv për konsultim publik, lidhet vetëm me aktet qeveritare dhe procedurat e ndërmarra nga autoritetet publike ekzekutive dhe jo ndaj atyre legjislative. Në rastin në shqyrtim, Gjykata çmoi se nisma për ndryshimin e ligjit për zonat e mbrojtura, pavarësisht se ka pësuar ndryshime, ndër të tjera, bazuar në sugjerimet e Këshillit të Ministrave, ajo mbetet një nismë origjinale e deputetëve.

Vendimmarrja

Gjykata vendosi, me shumicë votash, rrëzimin e kërkesës (tre gjyqtarë u shprehën me mendim kundër)

E drejta e paprekshmërisë së banesës - Liria e veprimtarisë ekonomike

FJALË KYÇE

Urdhër sekuestrimi/shkallë e lartë saktësie/masë kërkimi/kompetencat e OPGJ-ve/barra e provës/kontroll parandalues/kontrolli i banesës apo vendeve/heqje dorë nga e drejta/shqyrtim paraprak gjyqësor/shqyrtim gjyqësor ex post factum

Selia/zyra e personit juridik, ku ushtrohet veprimtaria profesionale, përbën mjedis të njësuar me banesën në kuptim të nenit 37 të Kushtetutës dhe nenit 8 të KEDNJ-së, ndaj paprekshmëria e saj është e garantuar.

Do të ishte joproporcionale që barra e provës t'i ngarkohej vetëm individit, ndërsa është në detyrimin e autoritetit publik të dokumentojë dhe provojë qartësisht masat dhe veprimet e ndërmarra, në veçanti kur ato prekin ose mund të prekin të drejta dhe liri kushtetuese.

KPP-ja, megjithëse parashikon, si rregull, një shqyrtim paraprak gjyqësor, përjashtimisht, në raste urgjente, lejon të mos ketë një shqyrtim të tillë. Megjithatë, mungesa e një vendimi gjyqësor paraprak kontrolli të vendit apo të banesës mund të balancohet nga një shqyrtim gjyqësor efektiv *ex post factum* i ligjshmërisë dhe domosdoshmërisë së kësaj mase hetimore, përfshirë edhe të kushtit të urgjencës së saj.

Kompetenca që KPP-ja i ka dhënë gjyqtarit për të vendosur për kontrollin e vendit apo të banesës synon kontrollin parandalues të kësaj mase nga një organ i pavarur dhe neutral. Organet e ndjekjes penale kanë detyrimin që rezerva ligjore e mbikëqyrjes paraprake gjyqësore, si një masë mbrojtëse e të drejtave themelore të individit, të jetë efektive në praktikë.

Shoqëria “Studio Pustina” sh.p.k (ushtrimi i kontrollit në zyrën e kërkueses gjatë ekzekutimit të një vendimi sekuestrimi) - vendimi nr. 42, datë 01.07.2025

Faktet

Kërkueses, “Studio Pustina” sh.p.k, me veprimtari në fushën e konsulencës dhe shërbimeve financiare, i janë sekuestruar dokumente dhe kompjutera që mund të përmbanin prova, në kuadër të hetimit të veprës penale “Pastrimi i produkteve të veprës penale ose veprimtarisë kriminale”. Hetimi kishte nisur më herët nga Prokuroria e Posaçme, përkundrejt klientit të saj, shoqërisë së ndërtimit “H” sh.p.k. dhe ortakëve të saj. Masa e sekuestrimit u ekzekutua nga 3 OPGJ me urdhër të prokurorëve të çështjes, pas deklarimit të F.B administratori i shoqërisë “H” sh.p.k, se dokumentacioni financiar i shoqërisë në lidhje me aktivitetin e ndërtimit në pronën objekt hetimi, ishte mbajtur nga kërkuesja. Administratorja e kërkueses A.P, ka paraqitur ankim kundër vendimit të sekuestrimit, i cili është rrëzuar nga GJKKO-ja e shkallës së Parë, konfirmuar nga GJKKO-ja e Apelit dhe lënë sërish në fuqi nga Gjykata e Lartë. Më 20.06.2024 kërkuesja i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese me ankim kushtetues individual.

Vlerësimi i Gjykatës

Për të drejtën e paprekshmërisë së banesës - Ndërhyrja në të drejtën e kërkueses ka konsistuar në zbatimin praktikisht të një mase kërkimi në zyrën e saj, e shoqëruar me sekuestrim, e cila për nga mënyra e zbatimit dhe efektet e saj praktike, në thelb, përbën një kontroll banese për efekt të zbatimit të nenit 37 të Kushtetutës dhe nenit 8 të KEDNJ-së.

Fakti se përfaqësuesja A.P. e kërkueses i ka lejuar OPGJ-të të futen në zyrë, apo se ajo ka bashkëpunuar me ta, nuk mund të interpretohet si dhënie pëlqimi për lejimin e tyre për të kërkuar në zyrën e saj, të sendeve, dokumenteve apo çdo gjëje tjetër me interes për hetimin penal që zhvillohej. Në këtë aspekt vlen parimi, se heqja dorë nga një e drejtë themelore duhet të përcaktohet në mënyrë të qartë, në njohje të plotë të fakteve, pra në bazë të pëlqimit të informuar dhe pa detyrim. Gjykata arriti në përfundimin se ka pasur ndërhyrje në të drejtën e kërkueses për paprekshmërinë e banesës.

Gjykata vëren se kontrolli i vendit apo i banesës me iniciativë nga OPGJ-të, pa vendim të gjykatës, është një masë e lejuar nga KPP-ja, por vetëm në kushte të përcaktuara rigorozisht prej saj, çështje që në thelb kërkon interpretimin e dispozitivave ligjore. Gjykata vlerësoi të mos ndalej në mënyrë të veçantë në lidhje me respektimin e dispozitivave të KPP-së për sa i përket masës së kontrollit të zbatuar nga OPGJ-të në kuadër të ekzekutimit të vendimit të sekuestrimit, por në lidhje me *proporcionalitetin e masës*.

Kontrolli (i kufizuar) në rastin konkret, ka synuar gjetjen e të dhënave dhe provave për kryerjen e veprës penale të pastrimit të produkteve të veprës penale ose veprimtarisë kriminale, me qëllim parandalimin dhe ruajtjen e rendit dhe të sigurisë publike nga veprimtaria kriminale, çka përbën një qëllim të ligjshëm në aspekt të interesit publik, në kuptim të nenit 17 të Kushtetutës.

Për sa i përket *proporcionalitetit të ndërhyrjes*, Gjykata theksoi se përveç mungesës së shqyrtimit paraprak gjyqësor, natyrës jo tërësisht të saktë të vendimit të sekuestrimit dhe faktit që kërkueses nuk i është garantuar e drejta për të qenë i pranishëm një person i besuar ose mbrojtësi i saj, në rastin konkret pavarësisht se gjykatat u vunë në lëvizje *ex post factum* mbi ankimin e kërkueses, shqyrtimi gjyqësor nuk ka qenë efektiv.

Subjekti i interesuar dhe gjykatat e zakonshme në vijim nuk kanë përmbyshur detyrimin e tyre për të treguar arsye “relevante dhe të mjaftueshme” për të justifikuar zbatimin e një mase kontrolli në zyrën e kërkueses.

Gjykata vlerësoi se ndërhyrja në zyrën e kërkueses nuk ka qenë në përpjesëtim me gjendjen që e ka diktuar atë, pra nuk ka qenë proporcionale.

Për lirinë e veprimtarisë ekonomike—Nisur nga qëllimi i ligjshëm i ndërhyrjes, në kuptim të interesit publik, në raport me kohëzgjatjen e masës sekuestrimit, Gjykata e vlerësoi të pabazuar pretendimin e kërkueses në lidhje me pajisjet kompjuterike të sekuestruara. Mbajtja e sekuestrimit në këtë hark kohor, ka ruajtur një ekuilibër të drejtë mes interesit material të kërkueses dhe interesit publik për parandalimin dhe ndjekjen penale të veprës penale.

Vendimmarrja

Gjykata vendosi, me shumicë votash, pranimin pjesërisht të kërkesës (tre gjyqtarë u shprehën me mendim paralel)

E drejta për mbrojtjen e të dhënave personale – E drejta e fshehtësisë së korrespondencës – E drejta për të vendosur vetë për informacionin - E drejta për jetë private

FJALË KYÇE

Person në dijeni të veprës penale/ sekuestrim telefoni/ ekspertim teknik-telefonik/ mjet elektronik/ provë elektronike/ telefon inteligjent celular/ të dhëna personale/vetëvendosje informative/përpunim të dhënash/ korrespondencë/ corpus delicti/garanci procedurale/proportionalitet i ndërhyrjes/ vendim njësues nr.147/202/ kontroll gjyqësor/dhënie pëlqimi

Gjykata vëren se, në kontekstin e telefonave inteligjentë, aksesimi i të dhënave të memorizuara mund të shtrihet potencialisht në një spektër shumë të gjerë informacioni dhe të lejojë nxjerrjen e përfundimeve tejet të hollësishme mbi jetën private, profesionale dhe shoqërore të individit.

Për këtë arsye, ndërhyrja shtetërore mbi të është ndërhyrje në një hapësirë të zgjeruar të jetës private, me intensitet të lartë kushtetues.

Ndërhyrja në nenet 35 e 36 të Kushtetutës dhe në nenin 8 të KEDNJ-së duhet konsideruar në parim si “e rëndë” e në rrethana të caktuara edhe si “veçanërisht e rëndë”, kur ajo prek të dhëna me natyrë sensitive.

Onejda Ymeraj (cenimi i së drejtës për mbrojtjen e të dhënave personale dhe fshehtësisë së korrespondencës, për efekt të marrjes së masës së sekuestrimit të telefonit celular) - vendimi nr. 44, datë 29.07.2025

Faktet

Kërkuesja, është pyetur nga Prokuroria e Posaçme në cilësinë e personit që ka dijeni për veprën penale të korrupsionit, për të cilën është regjistruar procedim penal ndaj A dhe B, bashkëjetues. Në deklarimet e saj ajo ka pohuar njohjen me personin nën hetim B, rekomandimin e kësaj të fundit te shtetasi C (përfaqësues i një subjekti tregtar që ka bërë pagesa shërbimesh për shoqërinë e shtetases B) dhe mundësimin e kontaktimit mes tyre. Pas vlerësimit të deklarimeve të saj, po atë ditë, Prokuroria e Posaçme ka marrë vendim “Për këqyrjen e sendeve/dokumenteve”, mbi të dhënat e telefonit celular të kërkueses, e cila nuk ka kundërshtuar. Pas evidentimit të disa komunikimeve me interes për hetimin, sipas nenit 300 të KPP-së, OPGJ-të kanë sekuestruar sendin “telefon celular” të kërkueses, ku në vijim, është kryer një ekspertim-elektronik që ka mundësuar ekstraktimin e të dhënave.

Kërkuesja ka kërkuar kthimin e telefonit celular, por prokurorët e çështjes kanë vendosur mospranimin e kërkesës. G.JKKO-ja e Shkallës së Parë, ka pranuar ankimin, pasi sekuestrimi i telefonit ishte bërë pa vendim gjykate dhe ka urdhëruar kthimin e tij kërkueses. G.JKKO-ja e Apelit ndryshoi vendimin dhe kërkuesja ka ushtruar rekurs, i cili la në fuqi masën e sekuestrimit. Në datën 08.11.2024 kërkuesja i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese me ankim kushtetues individual.

Vlerësimi i Gjykatës

Për të drejtën për mbrojtjen e të dhënave personale, Gjykata vlerësoi se të dhënat që përmban një telefon celular në përdorim të një individi përfshihen në fushën e mbrojtjes të garantuar nga neni 35 i Kushtetutës. Sekuestrimi i telefonit celular përbën edhe sekuestrim të “arkivit” të të dhënave të ruajtura në të, përfshirë të dhënat personale dhe korrespondencën e kërkueses. *Për të drejtën e fshehtësisë së korrespondencës*, Gjykata theksoi se mbrojtja e ofruar nga neni 36 i Kushtetutës, ka në qendër komunikimin në distancë të individit. Garancia, shtrihet si në komunikimet elektronike *in itinere*, edhe në ato ato statike. Kjo, për shkak se kufizimi vetëm në komunikimet në zhvillim dhe jo të përfunduara (*in itinere*) do të nënkuptonte që t’i jepej një interpretim kufizues konceptit të korrespondencës, duke u dhënë mundësi organeve të hetimit që t’i shmangen detyrimit kushtetues.

Gjykata analizoi dhe arriti në përfundimin se ka pasur ndërhyrje në të drejtën e kërkueses për të vendosur vetë për informacionin personal të lidhur me të dhënat personale dhe fshehtësinë e korrespondencës; ndërhyrja ka qenë e justifikuar në kuptim të nenit 17 të Kushtetutës dhe jurisprudencës së GJEDNJ-së; është kryer pa pëlqimin e kërkueses, por autorizohej nga ligji; dhe kishte ndjekur një qëllim të ligjshëm. Në nxjerrjen e këtyre konkluzioneve, Gjykata shqyrtoi *dhënie e pëlqimit* të kërkueses për ndërhyrjen, duke vërejtur se heqja dorë nga një e drejtë themelore mund të bëhet vetëm në bazë të pëlqimit të informuar, pra kur subjekti ka njohuri të plota për faktet relevante, përveçse duhet të shoqërohet dhe me garanci minimale në përpjesëtim me rëndësinë e së drejtës. Sa i takon *autorizimit nga ligji të ndërhyrjes*, Gjykata vërejtë se kërkitimi i të dhënave kompjuterike që përfaqësojnë të dhëna personale ose korrespondencë private duhet, në parim, të autorizohet me vendim paraprak të gjykatës, i cili duhet të jetë i arsyetuar mjaftueshëm, në mënyrë që ndërhyrja të kufizohet vetëm në atë që është rreptësisht e nevojshme për hetimin, duke shmangur arbitraritetin. Ajo theksoi se vendimi për masën e sekuestrimit duhet të përcaktojë, së paku, garancitë procedurale për minimizimin e ndërhyrjes, veçanërisht në drejtim të: (a) kufizimit të fushës së kërkitimit; (b) kufizimit të kohës së ruajtjes dhe të rrethit të ekspozimit të të dhënave; (c) si dhe dokumentimit të detajuar të të gjitha veprimeve të kryera. Në rastet e urgjencës, si përjashtim, pajisja elektronike mund të sekuestrohet me iniciativë të OPGJ-së, pa vendim paraprak të gjykatës, por masa duhet t’i nënshtrohet kontrollit automatik të prokurorit dhe kontrollit gjyqësor *ex post* (mbi ankimin e individit, në aspektin e urgjencës dhe të nevojës) me kontradiktoritet dhe me pjesëmarrjen e palëve.

Për të shmangur arbitraritetin, kërkimi, analiza, përzgjedhja e të dhënave duhet, si rregull, t'i nënshtrohet verifikimit paraprak nga gjykata, që mund të refuzojë ose të kufizojë masën kur ndërhyrja është joproporcionale.

Gjykata vlerësoi se konstatimi i cenimit të së drejtës për mbrojtjen e të dhënave personale dhe fshehtësinë e korrespondencës, i shoqëruar me urdhërime konkrete riparuese dhe me përcaktimin e organit përgjegjës, mënyrën dhe afatet e ekzekutimit, përmbush kërkemat e efektivitetit të ankimit kushtetues individual dhe e bën të panevojshëm dërgimin e çështjes për rishqyrtim në gjykatat e juridiksionit të zakonshëm.

Riparimi kushtetues nuk mund të mbetet vetëm deklarativ, por duhet të ndalojë vazhdimin e ndërhyrjes së pajustificuar, të kufizojë ndërhyrjen e justifikueshme në minimumin e pashmangshëm, si dhe të vendosë garanci procedurale të mjaftueshme dhe efektive kundër arbitraritetit.

Për këtë qëllim, Gjykata ka urdhëruar gjykatat e zakonshme për vleftësimin paraprak, sipas kritereve të vlerësuar prej saj, në këtë vendim.

Më tej, Gjykata analizoi edhe *proporcionalitetin e ndërhyrjes* dhe vërejti se vendimi për ekspertimin teknik-elektronik të telefonit të kërkueses ishte hartuar në terma të gjerë dhe se sekuestrimi i të gjitha të dhënave në përmbajtjen e telefonit, si dhe shqyrtimi edhe i të dhënave që nuk kanë rëndësi për hetimin, ka shkuar përtej asaj që ka qenë e nevojshme për arritjen e qëllimit legjitim, rrjedhimisht, ndërhyrja nuk ka qenë proporcionale.

Gjykata theksoi se në këto raste janë të zbatueshme disa standarde bazë, që kanë të bëjnë me **i)** kufizimi objektiv dhe material i ndërhyrjes, që nënkupton ndalimin e çdo veprimi të paautorizuar nga gjykata në drejtim të hapjes/hyrjes në pajisje, kërkimit, nxjerrjes, përpunimit dhe përdorimit të të dhënave personale dhe/ose korrespondencës; ruajtjen e pajisjes së sekuestruar, kur ajo përmban të dhëna personale dhe/ose korrespondencë, në gjendje të mbyllur, të vulosur, veprim ky që, kur është e mundur, duhet të kryhet në prani të individit dhe/ose avokatit dhe të dokumentohet me procesverbal; si dhe ndalimin e bërjes së kopjeve të përmbajtjes së pajisjes pa autorizim gjyqësor, me përjashtim të rastit kur një kopje teknike e plotë kryhet vetëm si masë paraprake ruajtjeje në kushtet e urgjencës, për të parandaluar humbjen ose ndryshimin e provës, kur ekziston realisht mundësia e ndërhyrjes mbi gjendjen e të dhënave dhe fshirjen e tyre në distancë, duke garantuar integritetin e provës dhe zinxhirin e ruajtjes; **ii)** ndarja e qartë ndërmjet të dhënave me rëndësi për hetimin dhe atyre të parëndësishme, si dhe atyre që gëzojnë mbrojtje të posaçme nga ligji; **iii)** ushtrimi i një kontrolli gjyqësor real dhe efektiv për çdo fazë të ndërhyrjes; **iv)** respektimi i parimit të minimizimit, në kuptimin që, edhe kur lejohet ruajtja paraprake e përmbajtjes së pajisjes në kushtet e urgjencës, çdo veprim i mëtejshëm i kërkimit, analizës, përzgjedhjes dhe marrjes të të dhënave me rëndësi për hetimin kërkon autorizim të posaçëm nga gjykata dhe duhet të kufizohet në minimumin e domosdoshëm.

Në përfundim, Gjykata konstatoi cenimin e të drejtave kushtetuese të kërkueses për mbrojtjen e të dhënave personale dhe fshehtësinë e korrespondencës për të dhënat kompjuterike që nuk lidheshin me objektin e hetimit penal; urdhëroi asgjësimin e atyre të dhënave dhe kontrollin gjyqësor *ex post* efektiv për të dhënat kompjuterike që duhet të mbahen të sekuestruara për qëllime të procesit penal, si dhe zbatimin e garancive procedurale kushtetuese për të dhënat kompjuterike që do të mbahen të sekuestruara, duke ngarkuar Prokurorinë e Posaçme me ekzekutimin e vendimit.

Vendimmarrja

Gjykata vendosi, njëzëri, pranimin e pjesshëm të kërkesës*

* Ky vendim prodhon efektet e tij në kuadër të këtij rasti konkret dhe brenda kufijve të urdhërimeve të dispozitivit, por edhe në çdo rast tjetër në të ardhmen, duke orientuar organet përgjegjëse për zbatimin e masave hetimore të kësaj natyre, në përputhje me garancitë procedurale të përcaktuara në arsyetimin e tij